

F R E D N I N G S V Æ R D I E R

KAPELLANSTRÆDE 6

LOLLAND KOMMUNE

Besigtigelsesdato:	20.01.2011
Besigtiget af:	Mia Kroer Ræbild
Journalnummer:	2010-7.82.07/360-0001
Kommune:	Lolland Kommune
Adresse:	Kapellanstræde 6, 4930 Maribo
Betegnelse:	Kapellanstræde 6
Fredningsår:	1950
Omfang:	<i>Forhuset (1756)</i>

— BYGNINGSBESKRIVELSE

Kapellangården, opført 1756, er beliggende på vestsiden af Kapellanstræde, der er et smalt, brolagt stræde syd for Torvet og øst for Maribo Domkirke. Kapellanstræde afgrænses mod vest af sammenbyggede en-etages byhuse, og mod øst af en mere spredt bebyggelse bestående af blandt andet Kapellangårdens forskellige udhuse samt lave stakitter, der indhegner Brødregadehusenes baghaver.

Kapellangården er et en-etages bindingsværksforhus i 18 fag med højt styrterum. Kapellangården er opdelt i fire boliger, hvoraf Kapellanstræde nr. 6 udgør fire fag. (Herefter betegnet bygningen).

Bygningen har saddeltag belagt med røde vingetegl. Vest for rygningen ses en muret, skuret skorsten med sokkel og krave. Bygningen har en sorttjæret sokkel af kampesten. Bindingsværket, der er af kraftigt egetømmer med to løsholter i hvert fag og dokker i både over- og undertavl, er gulkalket over stok og sten. Bjælketappene er afsavede. Skalkene er gulkalkede. Vinduerne er ældre, småsprossede, sidehængte vinduer, mod gaden er der forsatsrammer. Den nyere hoveddør med rude og de ældre vinduer er blåmalede. I tagfladen mod gaden er to ældre støbejernsvinduer. Havesiden har en zinkklædt heltagskvist med småsprossede sidehængte vinduer. Vinduer er malet tyrkisgrøn og den nyere halvdør er bejdset.

Bygningen har nyere køkken og bad. Stueetagen er inddelt i fire separate rum; forstue med trappe til 1. sal, stue, spisestue og køkken. De synlige loftbjælker er inddækkede. En ligeløbstrappe fører op til 1. sal, som er indrettet med et værelse og et badeværelse. Lofterne er sænket og beklædt med profilbrædder. Alle overflader indvendigt er af nyere materialer. Taget er understrøget.

— BYGNINGSHISTORIE

Ifølge C.C. Haugner blev Kapellangården opført i 1756 for kapellan Poul Lyngbye. I den første brandtaksation fra 1761 er gården således kun fem år gammel. Stuehuset benævnes her som 17 fag langt, en længe mod øst som ti fag og en nordre længe som fire fag. Stuehusets fagantal svinger i taksationerne fra de omtalte 17 fag i 1761 til 18 fag mellem 1781 og 1827 og op til 19 fag i 1837, for derefter, i 1846 eller i begyndelsen af 1847, at blive opdelt i fire selvstændige boliger på i alt 18 fag.

Tilsyneladende er der ikke tale om de store ombygninger, men måske snarere om taksationsmændenes forskellige opfattelser af det samme hus. Fra begyndelsen var forhuset kun beregnet for én familie, og i en lang årrække beskrives tillige et bryggeri i forhuset. Kapellangårdens grund grænsede mod øst op til Brødregade, langs hvilken baghuset var beliggende.

Baghuset blev, samtidig med forhusets opdeling, nedrevet og grunden udstykket i seks små matrikler, som blev bebygget med endnu eksisterende huse Brødregade 4-12. Baghuset bestod ved delingen af 14 fag, men havde fra slutningen af 1700-årene bestået af 18 fag indeholdende stald, lo og lade.

Det gamle sidehus mod nord blev solgt til Torvet 26 og kort efter nedrevet. Det vi i dag kalder Kapellangården er en del af et større anlæg, der forsvandt i 1847.

I begyndelsen af 1980'erne er boligerne i det gamle stuehus sat i stand, men selvom der er sket ændringer i det indre, er bygningens ydre fremtræden bevaret, så det stadig er muligt at få en fornemmelse af bygningens oprindelige udseende.

Det nordre af udhusene på den anden side af strædet er bygget i 1948 som børstenbinderværksted. Det næste i rækken afløste i 1910 et ældre bindingsværkshus, og det søndre omtales ikke i brandtaksationerne i sin nuværende form, men har ligeledes afløst en ældre bindingsværksbygning

— KILDER

Huse i Maribo, Maribo Kommune, Miljøministeriet, Fredningsstyrelsen, 1985

— MILJØMÆSSIG VÆRDI

Kapellangårdens miljømæssige værdier knytter sig til bygningens beliggenhed i kvarteret syd for Torvet og øst for Maribo Domkirke, hvor karakteren af Maribos oprindelige bebyggelse tydeligst kommer til udtryk. De smalle, brolagte stræder er overvejende bebygget af beskedne, en-etages beboelseshuse med teglhængte tage fra 1700- og 1800-tallet. I kraft af sin imponerende størrelse og sit homogene udtryk, tillige med at bygningen er en af Maribos mest velbevarede bindingsværksbygninger, har Kapellangården stor betydning for det usædvanligt homogene kvarter.

— KULTURHISTORISK VÆRDI

Kapellangården er den fineste og mest velbevarede bindingsværksbygning fra 1700-tallet i Maribo og har derfor stor kulturhistorisk værdi. Den nuværende bygning er det oprindelige stuehus til Kapellangården, der var en stor firelænget gård beliggende syd for Torvet.

Kapellanstræde, der tidligere blot var en adgangsvej til Kapellangårdens store gårdsplads, fik sit navn i midten af 1800-tallet, da Kapellangårdens stuehus blev opdelt i flere boliger. Denne ”gadeudnævnelse” understreger gårdens signifikans i byen.

— ARKITEKTONISK VÆRDI

Kapellangården er en meget velbevaret 1700-tals bindingsværksbygning, og dens arkitektoniske værdier ses i bygningens velproportionerede ydre; den gedigne bindingsværkskonstruktion, med særligt højt styrterum, samt den store tagflade af røde tegl.

Bygningens enkle materialeholdning; repetitionen af bindingsværket samt en enkel facadekomposition; (nr. 6 isoleret set) med tre vinduer og en indgangsdør mod gaden samt den konsekvente farveholdning i sort, gul og rød giver bygningen sin karakter. Skorstenen fuldender bygningens udtryk og giver den arkitektonisk værdi, sammen med de bevarede ældre vinduer.

Ligeledes ligger der arkitektonisk værdi i bygningens enkle materialevalg; bindingsværk og tavl gulkalket over stok og sten, den sorttjærede sokkel samt den røde vingetegl.

Indvendigt knytter de arkitektoniske værdier sig til stueetagens planløsning med opdeling i mindre rum.

— BÆRENDE FREDNINGSVÆRDIER

I bygningens ydre knytter de bærende fredningsværdier sig til farveholdningen og den oprindelige materialeholdning samt til den harmoniske bygningskrop baseret på det gedigne bindingsværk, herunder de ældre vinduer, det helvalmede tag i røde tegl og skorstenspiben i tagfladen.

— ANBEFALINGER

- At skorstenen kalkes gul, for at opnå et homogent udtryk.
- Der bør anvendes en ensartet farveholdning på bindingsværk, vinduer og døre i samtlige af Kapellangårdens fire boliger, således at bygningen fremstår med et homogent udtryk, hvilket vil sige at vinduer og døre bør males grønne.
- Ved istandsættelse af kvisten bør vinduesrammerne have en inddeling lig nabokvistene.